

Nr 146.

Av herrar **Nilsson** i Kristiansstad och **Thorsson**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 2, angående fastställande av postverkets stat för driftkostnader år 1916.

I den Kungl. propositionen angående postverkets stat för driftkostnader år 1916 finnes bl. a. upptaget anslag till fem nya postmästare-tjänster av klass 4, vilka tjänster skulle av generalpoststyrelsen få disponeras för tillgodoseendet av fullständig postanstalt å plats, där sådan förut ej funnits anordnad.

Under förmälan att för närvarande endast ett postkontor finnes odisponerat har generalpoststyrelsen som motiv för de nya postkontoren anfört, att »behovet av ytterligare fasta postanstalter utöver det i staten fastställda antal på senare tiden mer och mer framträtt, vadan tillgodoseendet därav icke torde kunna uppskjutas för någon längre tid framåt». Vidare förmäler styrelsen, att en utredning av frågan om möjligheten att åstadkomma förenklingar i organisationsformer för postkontor, som pågår hos styrelsen, ännu inte fortskridit så långt, att styrelsen nu är beredd att framlägga definitivt resultat av utredningen.

Uti en av oss vid 1912 års riksdag avgiven motion hemställde vi, »att riksdagen för sin del måtte besluta att i skrivelse hos Kungl. Maj:t anhålla, att utredning måtte företagas och försök anställas med inrättande av ett nytt slags poststationer med ökad befogenhet och med tjänstemän av lägre grad som föreståndare». Uti denna motion anfördes bl. a., att om också denna fråga vore av stor vikt för vissa grupper av postverkets tjänstemän, enär en åtgärd i denna riktning skulle betyda en ökning av deras befordringsmöjligheter, det dock ej var ur denna synpunkt vi huvudsakligen väckt motionen, utan fastmera därför, att vi ansågo en omdaning av en del postanstalter stå i livlig samklang med god statshushållning och med den korresponderande allmänhetens intressen. Denna av oss uttalade mening vidhålla vi, och vi finna en utredning, huruvida ej ett nytt slag av fasta postanstalter mellan de bägge nu förefintliga kunde inrättas, så mycket mer befogad, som behov synes

föreligga att utbyta vissa poststationer mot postanstalter med större befogenhet.

På grund av den snabba utvecklingen på många områden, postverkets övertagande av nya verksamhetsgrenar, tidningsväsendets utveckling och affärslivets på landet uppblomstrande, ställas allt större krav på postanstalterna. På många större industriplatser kan därför en poststation inte längre vara tillfyllest, och för att då i större utsträckning kunna tillgodose allmänhetens intressen måste under nuvarande förhållanden poststationen förändras till postkontor.

Vid en sådan förändring ökas kostnaderna för postanstalten i hög grad. Under det kostnaderna för de största poststationerna icke belöpa sig på 2,000 kronor per år, uppgå endast avlöningskostnaderna vid de minsta postkontoren till omkring 5,000 kronor per år. Därtill komma sedan för postkontoren lokalhyra, m. m.

Det borde därför vara en fördel för statsverket, därest den korresponderande allmänhetens krav på fullständiga postanstalter kunde tillgodoses utan så stora kostnadsökningar. Då utvecklingen synes peka mot, att inom en snar framtid en del större poststationer måste förändras till mer fullständiga postanstalter, vore det en avsevärd vinst för statsverket, om ett tredje slag av fasta postanstalter kunde inrättas, för vilka kostnaderna bleve mindre än för postkontor.

Vi hava därför ansett oss böra återupprepa vårt vid 1912 års riksdag avgivna förslag om en undersökning, huruvida ej ett nytt slags postanstalter med större befogenhet och med förste postvaktmästare som föreståndare skulle kunna inrättas. Kostnaderna för här ifrågasatta postanstalter skulle ställa sig avsevärt billigare än för postkontor. Endast skillnaden i avlöning mellan en postmästare och en förste postvaktmästare torde utvisa detta. Postmästare av klass 4, manlig, åtnjuter i begynnelseavlöning 3,500 kronor och i slutavlöning efter 9 år 4,600 kronor. Kvinnlig postmästare av samma klass uppbär i begynnelseavlöning 2,700 kronor och efter 6 år en maximiavlöning av 3,100 kronor. Förste postvaktmästare uppbär i begynnelseavlöning 1,500 kronor och i maximiavlöning efter 12 år 1,950 kronor. Alla dessa tjänstemän åtnjuta i förekommande fall ortstillägg. Här nedan ha vi angivit avlöningsskillnaden mellan en postmästare och en förste postvaktmästare, varvid vi använda endast maximiavlöning, som väl i de flesta fall på grund av tjänsteåldern torde tillkomma de funktionärer, vilka erhålla sådana tjänster. Dessutom beräkna vi ett särskilt tilläggsarvode för förste postvaktmästare av 300 kronor, då ett dylikt arvode väl kan anses skäligt för de tjänstemän, som skulle bliva föreståndare för en postanstalt.

Skillnaden i avlöning skulle således bliva:

Manlig postmästare av klass 4	kronor	4,600: —
Förste postvaktmästare (med tilläggsarvode)	»	2,250: —
	Skillnad kronor	2,350: —
Kvinnlig postmästare av klass 4	»	3,100: —
Förste postvaktmästare (med tilläggsarvode)	»	2,250: —
	Skillnad kronor	850: —

Således bleve det i ena fallet en skillnad av 2,350 kronor och i det andra en skillnad av 850 kronor. Men som antalet kvinnliga postmästare är mycket ringa (år 1913 endast 5), och då deras antal icke synes ökas, så kan i de flesta fall räknas med avlöningsskillnaden mellan en manlig postmästare och en förste postvaktmästare, för vilken senare även beräknats ett skäligt tilläggsarvode. Endast för de 5 postkontor Kungl. Maj:t begär i postverkets stat, skulle, därest fasta postanstalter av en sådan billigare mellanklass inrättades, endast på föreståndarnas avlöningar inbesparas över 10,000 kronor per år. Därtill kommer även, att kostnaderna för transporter, uppspassning m. m. bliva mindre vid de av oss ifrågasatta postanstalterna än vid postkontor.

Genom inrättande av en sådan mellanklass bland de fasta postanstalterna kan en förändring av en poststation till en postanstalt med större befogenhet ske, utan att kostnadsökningen blir så avsevärd. Skillnaden torde vid en sådan förändring icke väsentligt överstiga 1,000 kronor per år, utöver det som nu utbetalas till de största poststationerna. Det behöver då icke råda så stor tveksamhet vid tillgodoseende av allmänhetens krav på förbättrade postförhållanden å vissa platser, som nu gör sig gällande, då inrättande av ett postkontor i stället för den förutvarande poststationen betyder en avsevärd kostnadsökning för statsverket.

I det år 1913 av generalpoststyrelsen avgivna förslaget till stat för postverket för år 1915 öfverlämnade styrelsen jämväl, att behovet av ytterligare fullständiga fasta postanstalter utöver det i staten fastställda allt mer och mer framträtt, men ansåg sig generalpoststyrelsen icke då kunna avgiva något förslag härutinnan, då generalpoststyrelsen på grund av nådigt uppdrag den 9 december 1910 hade under utredning frågan om möjligheten att genom förenklingar i organisationsformen för postkontor kunna bliva i tillfälle att i större utsträckning än hittills varit fallet till allmänhetens bekvämlighet inrätta fullständiga post-

anstalter, utan att statsverket behövde vidkännas allt för stora uppoffringar för ändamålet.

Den i detta statförslag omförmälda utredning är densamma som omförmäles i det nu föreliggande förslaget till driftkostnader och det ligger då nära till hands att göra den reflektionen, att generalpoststyrelsen icke ägnat denna fråga större intresse, då utredningen i fråga, enligt styrelsens uppgift, varit påbjuden så tidigt som år 1910 samt styrelsen redan år 1913 meddelade, att behovet av nya postkontor vore överhängande, men att styrelsen icke ansåg sig kunna ifrågasätta nya dylika förr än utredningen slutförts. Det synes som om styrelsen under sådana förhållanden bort vara angelägen om att påskynda utredningen.

Då behovet av nya dylika postanstalter väl icke torde vara större än att det kan uppskjutas något år och då det synes undertecknade som en angelägenhet av största vikt att den pågående utredningen avslutas innan riksdagen fattar beslut som binder densamma för åtskilliga år framåt, ha vi ansett oss böra framställa yrkande på att förslaget om inrättande av nya postkontor icke måtte biträdas av riksdagen, utan att riksdagen i stället må i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att den pågående utredningen måtte komma att jämväl omfatta frågan om inrättande av fasta postanstalter med förste postvaktmästare som föreståndare.

Med stöd av vad vi sålunda anfört få vi vördsamt hemställa,

att riksdagen måtte, med avslag å Kungl. Maj:ts proposition nr 2, evad det rör anslag till inrättande av fem nya postmästaretjänster av klass 4, i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag till inrättande av ett nytt slags fasta postanstalter med större befogenhet än de nuvarande poststationerna och med förste postvaktmästare som föreståndare.

Stockholm den 26 januari 1915.

Gust. Nilsson.
Kristianstad.

F. W. Thorsson.